

بہ نام پروردگار مہربان

پیام آیات

انسانی

دین و زندگی

+ روایات و اشعار

دہم | یازدہم | دوازدہم

سید ہادی ہاشمی

لقمہ طلائی

لقمہ شنیدنی

ہومان

مہروماہ

لقمه طلایه

پیام آیات دین و زندگی

انسانی

+ روایات و اشعار

ناشر: مهرماه نو
مؤلف: سید هادی هاشمی
نظارت علمی: زهرا جعفری یزنی
نظارت بر تولید محتوا: مرکز تخصصی علوم انسانی هومان
مشاور علمی واحد علوم انسانی: محمدجواد حیدر
مدیر تألیف: امیر محمدیگی
مسئول ویراستاری: مرجان نژادایران، ساعده نمازی
ویراستار علمی: سمیه رضاپور، سید ایمان امام جمعه
ویراستار فنی نگارشی: سیده پروین حیات الغیب، ناهید یعقوبی هرزندی،
زهرا عزیزی قهرودی، منیره فراهانی

نوبت چاپ: هشتم، ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۷-۳۹۳-۴

قیمت: ۳۷۰۰۰ تومان

مدیر تولید: صفری قربانی
مدیر هنری: محسن فرهادی
طراح گرافیک: تایماز کاویانی
طراح جلد: حسام طلایی
صفحه آرا: غزاله دانش

© کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات مهرماه نو است. هرگونه برداشت از مطالب این کتاب بدون مجوز کتبی از ناشر، ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

تهران، میدان انقلاب، خیابان
۱۲ فروردین، کوچه مینا، پلاک ۳۷
دفتر مرکزی: ۶۶۴۰۸۴۰۰
واحد فروش: ۶۶۴۰۸۴۰۳
روابط عمومی: ۶۶۹۶۸۵۸۹
فروش اینترنتی و تلفنی: ۶۶۴۷۹۳۱۱
پیامک: ۲۰۰۰۸۴۸۴
mehromah.ir

عنوان و نام پدیدآور: لقمه طلایی پیام آیات دین و زندگی / سلسله روایات و اشعار / سید هادی هاشمی /
مشخصات نشر: تهران، مهر و ماه نو / شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۷-۳۹۳-۴ / شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۷-۳۹۳-۴
فهرست نویسی: فهارست مختصر / یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:
http://opac.nliai.ir قابل دسترسی است / شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۹۸۳۳

تقدیم به دو معلم قرآن؛
پدر و مادر عزیزم

که سفیدی مویشان مانع از سیاهی رویم شد.

مقدمه

با سلام

«سلام» صفت خداونده که منبع انرژی‌های مثبت و نیروهای مادی و معنوی درونی برای مقابله با هر نوع انرژی منفی و پلیدی توی زندگی ما هست. پس توصیه که نه اما پیشنهاد می‌کنم این کتاب رو بدون سلام باز نکنین و بدون سلام هم نبندین!

اما بریم سراغ آیات و روایات!

دین و زندگی چند سالیه که تبدیل به مهم‌ترین و سخت‌ترین درس عمومی کنکور شده و به همین دلیل به شدت ترازساز محسوب می‌شه!

خب می‌دونین که آیات و روایات، سهم زیادی از تست‌های این درس رو به خودشون اختصاص دادن به طوری که بین ۶۰ تا ۷۰ درصد (در آزمون سال ۹۶ تا ۷۶ درصد و سال ۹۲ و ۹۹ حتی تا ۸۰ درصد) تست‌ها با معلومات آیه و حدیث پاسخ داده می‌شه!

بودجه‌بندی تست‌های آیات و روایات در کنکور سراسری

از بین ۲۵ تست دین و زندگی، به طور متوسط ۱۵ تا ۱۷ تست به آیات و روایات اختصاص داره. در کنکور ۹۵ تا ۹۹ حفظ بخش‌هایی از آیات به شدت واجب حس شد. به گونه‌ای که می‌شه این تست‌ها رو در ۵ قسمت به صورت زیر تقسیم کرد:

۱ تست‌های حفظ بخشی از آیه

۲ تست‌های مفهوم آیه

۳ تست‌های ارتباط تیتراها با آیه

۴ تست‌های ارتباط آیه با حدیث، شعر یا آیات دیگر

۵ تست‌های مفهوم و حفظ حدیث

پس درک معانی و مفاهیم آیات و روایات به شیوهٔ سریع یعنی تصویرسازی ذهنی از طریق شناسایی کلیدواژه‌ها بسیار ضروری و حساسه! از طرفی برای پاسخ به تست‌های حفظ آیه لازمه که کلماتی از ابتدا، وسط و انتهای آیه را حفظ کنید و با هم تطبیق بدین! نکتهٔ مهم: آیاتی که صرفاً به صورت ترجمهٔ فارسی آمده‌اند رو خیلی جدی بگیرین چون کنکور ۹۹ نشون داد که منبع بسیار مهم و سختی برای طرح تست‌های حفظ آیه هستند!

چه برایمان آورده‌ای مارکو؟!!!!

۱ **موضوع:** نخستین چیزی که در ابتدای هر آیه می‌بینید، موضوع آیه است! موضوع محوری هر آیه بیانگر مفهوم اصلی و پیام محوری کل اون آیه هست که با توجه به نحوهٔ استفاده از آیه در درس مورد نظر و پیام‌های مختلف آیه، براتون آوردیمشون. دقت کنین که اول این موضوع‌ها رو یاد بگیرین و بین اون‌ها و کلیدواژه‌ها ارتباط منطقی برقرار کنین!

۲ **آدرس آیات:** در قسمت بالای هر آیه سمت راست، آدرس اون آیه شامل نام سوره و شمارهٔ آیه در قرآن کریم اومده مثل این (یونس ۲۲ و ۲۳)، که برای مطالعهٔ بیشتر شما عزیزان مفید به نظر می‌رسه!

نکته: در کنار برخی آدرس‌ها علامت آمده که بیانگر تکرار این آیه در درس دیگری است.

۳ **درجه اهمیت آیات:** در قسمت بالای هر آیه، ستاره‌هایی دیده می‌شود که بین یکی یا چند تا از اون‌ها پررنگ شده (★ ★ ★ ★ ★).

۴ **ترجمه آیات:** سعی کردیم اگر آیه‌ای به چند قسمت تقسیم شده ترجمه هر قسمت را هم دقیقاً در مقابل خودش بیاوریم! می‌گن حفظ ترجمه آیات جزء کنکور نیست ولی چند سالیه عجیب سؤالاتی ازش میاد!!

۵ **کلیدواژه:** این واژه‌ها می‌تونن در نشانه‌گذاری ذهنی و به خاطر سپاری آیه به شما کمک کنن.

۶ **پیام‌ها:** پیام‌های مطرح‌شده، مفاهیم جزئی هر آیه است و عمدتاً دارای کلمه اختصاصی آیه هستند.

۷ **ارتباطات:** قسمت ارتباط شامل هر نوع ارتباط بین آیه با آیات دیگه، مفاهیم درس‌های دیگه، احادیث و اشعار می‌شه که انصافاً یکی از مزایای کتاب جمع و جور ماست!

۸ **علت و معلول:** هر جا آیه یا حدیث یا شعر دارای رابطه علت و معلولی بوده، به‌طور کامل براتون توضیح دادیم.

۹ **شواهد:** شاهکار این کتاب آوردن شواهد برای هر آیه است که شامل پیام آن آیه در کنکورهای سال‌های قبل (۸۶ تا ۹۹) هم داخل کشور و هم خارج کشور است (هم نظام جدید و هم نظام قدیم)! دقت کنین یه سری از آیات از سال تحصیلی ۹۷ وارد کتاب درسی شدن و عمرشون به آزمون‌های قبل قد نمی‌ده و طبیعتاً تستی توی کنکور ندارن، اما این دلیل بر کم‌اهمیتی اون‌ها نیست.

۱۰ **تکنیک:** بسیاری از دام‌های رایج در آیات و روایات، نکات ریز معارفی و همچنین تکنیک‌های درک پیام با استفاده از قواعد عربی رو اینجا آوردیم که کاملاً حرفه‌ای و با تکنیک یاد بگیرین!

تشکر

در پایان، سلام زیبا و پربرکت خداوند عزیز رو تقدیم می‌کنم به همه عزیزانی که توی این کار سهیم بودن. همسرگرامی و فرزندان گلم سید حسن و سید حسین! مدیریت محترم انتشارات مهر و ماه نو، آقای احمد اختیاری! اساتید محترم، جناب آقای مرتضی محسنی کبیر و سرکار خانم زهرا جعفری یزنی که با تیزی کلی کار رو نظارت علمی کردن! مدیر تولید زبردست سرکار خانم صفری قربانی! همکاران واحد هنری آقایان محسن فرهادی، تایماز کاویانی و حسام طلایی! سرویراستار محترم گروه انسانی خانم مرجان نژادایران، ساعده نمازی! ویراستاران توانمند، جناب آقای روزبه اسحاقیان، خانم سمیه رضاپور، خانم مبینا سلطان دوست، آقای سید ایمان امام جمعه و تمامی همکارانی که در آماده‌سازی، چاپ و توزیع کتاب سهیم هستند، خصوصاً آقای عباس گودرزی مدیر محترم فروش انتشارات و همکاران محترم روابط عمومی و فروش و سایت مهر و ماه خصوصاً آقایان امیر انوشه، حمیدرضا پیام، عماد ولدی، کمیجانی و خانم نسیم حسینی، مونا به‌کردار.

اجر همتون با صاحب سلام!

حرف آخر

دوست و یار عزیزم!
با توکل به منبع سلام و انرژی به سوی هدف حرکت کن. به نتیجه فکر نکن، بلکه فقط به این فکر کن که وظیفه خودت رو به بهترین نحو انجام بدی! تست‌های متنوع و نکات مهم رو از توی کانال تلگرام یا اینستاگرام من به آدرس @konkoor4u می‌تونی ببینی و اگر مطلبی، پیشنهادی، انتقادی یا طرح جدیدی داری از طریق پیامک به شماره ۰۲۰۰۰۸۴۸۴ و یا آدرس الکترونیکی Hashemi.hadi2000@gmail.com با ما درمیان بذار.

ارادتمند

سیدهادی هاشمی

این کُد را با گوشه هوشمند
خود اسکن کنید و
به کتاب گوش دهید...

فهرست

۹

پیش درآمد

کتاب دهم

۱۶	درس ۱: هدف زندگی
۲۲	درس ۲: پر پرواز
۳۰	درس ۳: خود حقیقی
۳۱	درس ۴: پنجره‌ای به روشنایی
۳۸	درس ۵: آینده روشن
۴۷	درس ۶: منزلگاه بعد
۵۴	درس ۷: واقعه بزرگ
۵۹	درس ۸: فرجام کار
۶۵	درس ۹: آهنگ سفر
۷۴	درس ۱۰: اعتماد بر او
۸۱	درس ۱۱: دوستی با خدا
۸۹	درس ۱۲: یاری از نماز و روزه
۹۴	درس ۱۳: فضیلت آراستگی
۹۷	درس ۱۴: زیبایی پوشیدگی

کتاب یازدهم

۱۰۲	درس ۱: هدایت الهی
۱۱۲	درس ۲: تداوم هدایت
۱۱۸	درس ۳: آخرین پیامبر
۱۲۳	درس ۴: معجزه جاویدان
۱۳۰	درس ۵: مسئولیت‌های پیامبر ﷺ
۱۴۰	درس ۶: پیشوای اسوه

۱۴۹	درس ۷: امامت، تداوم رسالت
۱۶۳	درس ۸: جان و جانشین پیامبر ﷺ
۱۷۳	درس ۹: وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان...
۱۷۷	درس ۱۰: احیای ارزش‌های راستین
۱۸۱	درس ۱۱: جهاد در راستای ولایت ظاهری
۱۸۶	درس ۱۲: عصر غیبت امام زمان <small>عجل الله تعالی فرجه</small>
۱۹۰	درس ۱۳: در انتظار ظهور
۲۰۳	درس ۱۴: مرجعیت و ولایت فقیه
۲۰۸	درس ۱۵: رهبری و مردم
۲۱۲	درس ۱۶: عزت نفس
۲۲۰	درس ۱۷: زمینه‌های پیوند
۲۲۳	درس ۱۸: پیوند مقدّس

۱۲ کتاب دوازدهم

۲۲۶	درس ۱: هستی‌بخش
۲۳۸	درس ۲: یگانه بی‌همتا
۲۴۷	درس ۳: توحید و سبک زندگی
۲۵۷	درس ۴: فقط برای تو
۲۷۳	درس ۵: قدرت پرواز
۲۸۱	درس ۶: سنّت‌های خداوند در زندگی
۲۹۶	درس ۷: در گرو کار خویش
۳۰۶	درس ۸: بازگشت
۳۱۵	درس ۹: زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام الهی
۳۲۱	درس ۱۰: پایه‌های استوار
۳۳۳	درس ۱۱: عصر شکوفایی
۳۴۲	درس ۱۳: مسئولیت بزرگ ما

درس ۷

امامت، تداوم رسالت

موضوع: آیه انذار

شعراء (۲۱۴)

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ و خویشان نزدیکت را انذار کن.

کلیدواژه: **انذار** کن / **الأقربین**: خویشان نزدیک

پیام‌ها: ۱ نزول آیه حدود سه سال پس از بعثت ۲ صدور فرمان علنی کردن رسالت با نزول این آیه ۳ پیامبر ﷺ پس از نزول این آیه، چهل نفر از بزرگان بنی هاشم را دعوت کرد و درباره اسلام با آن‌ها سخن گفت. ۴ درخواست سه باره پیامبر ﷺ از مهمانان و بیعت سه باره امام علی علیه السلام با پیامبر ﷺ، پس از آن انجام شد. ۵ این آیه مقدمه سخن پیامبر ﷺ راجع به امام علی علیه السلام است: «همانا این برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

شواهد: نزول این آیه سه سال پس از بعثت پیامبر اکرم ﷺ که پیامد آن دعوت خویشان به دین اسلام و معرفی حضرت علی علیه السلام به عنوان جانشین توسط پیامبر ﷺ بود. (تجربی ۹۹) • بیانگر مهمانی بزرگان بنی هاشم (خارج انسانی ۹۹) • معرفی امام علی علیه السلام به عنوان جانشین پیامبر اکرم ﷺ برای اولین بار، هم‌زمان با نزول این آیه بود. (ریاضی ۹۸)

موضوع: آیه اطاعت یا اولی الامر

نساء (۵۹) (درس ۹ سال دوازدهم)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
أَطِيعُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ
ای کسانی که ایمان آورده‌اید
اطاعت کنید خدا را
و پیامبر و صاحبان دستور از خودتان را

🔑 کلیدواژه: **أَطِيعُوا:** اطاعت کنید / **أُولَى الْأَمْرِ:** صاحبان دستور و امر

🗨 پیام‌ها: ۱ بیانگر وجوب اطاعت از خدا، پیامبر و صاحبان امر (امامان) است.

۲ معرفی امامان و جانشینان پیامبر ﷺ توسط ایشان در پاسخ به سؤال جابر بن عبدالله انصاری ۳ اطاعت از اولی الامر در طول اطاعت از پیامبر ﷺ و اطاعت از پیامبر ﷺ در طول اطاعت از خداوند است.

۴ از آن جا که مصداق اولی الامر و صاحبان دستور در آیه مشخص نشده است، برای آگاهی مردم و اشتباه نکردن آنها، لازم است که رسول خدا، ایشان را به مردم معرفی کند. ۵ خطاب آیه به مؤمنان است.

🔗 ارتباطات: • هم‌مفهوم با آیه «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي»؛ چراکه در هر دو آیه بر اطاعت از پیامبر ﷺ تأکید شده است. (سال دهم درس ۱۱) • هدایت ویژه انسان به وسیله پیامبر و امام علی عليه السلام (سال یازدهم درس ۱) • ضرورت اجرای احکام اسلامی و پذیرش ولایت الهی یکی از دلایل نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت، بنا بر مسئولیت مرجعیت دینی پیامبر ﷺ، مصادیق اولی الامر باید تعیین شود. (سال یازدهم درس ۵) • برای تحقق هدف حدیث «سلسلة الذهب» باید به این آیه عمل کرد. (سال یازدهم درس ۷) • توحید در عبادت (عملی) (أَطِيعُوا اللَّهَ) (سال دوازدهم درس ۳) • بیانگر معیار تمدن اسلامی، تنظیم روابط اجتماعی بر مبنای دستورات خداوند است. (سال دوازدهم درس ۱۰)

🔍 شواهد: • در بررسی معیارهای تمدن اسلامی، آیه شریفه «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ...» با این آیه شباهت دارد و آن را تبیین می‌کند. (خارج انسانی ۱۴۰۰) • از آن جا که مصداق اولی الامر در آیه شریفه مشخص نشده، برای آگاهی مردم و اشتباه نکردن آنها لازم است که رسول خدا ﷺ مصداق آن را مشخص نمایند و جزئیات آن را بیان کنند. (هنر ۹۹) • کمال مراعات «فَاتَّبِعُونِي»، عبارت «أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» است. (هنر ۹۹) • این آیه شرط تحقق «كَلِمَةَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي آمِنَ مِنْ عَذَابِي» است. (ریاضی ۹۹ - نظام قدیم) • نام مبارک «محمد بن علی» نام امام پنجم و امام نهم عليهما السلام است و در حدیث جابر به آن اشاره شده است. (انسانی ۹۹ -

نظام قدیم • بیانگر این امر که خداوند راه رسیدن به رستگاری را برای انسان‌ها با نعمت هدایت و با وجود ائمه اطهار علیهم‌السلام تمام و کامل گردانیده است. (خارج ۹۸)

• پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در تبیین آیه «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولى الامر منکم» حضرت مهدی عجل‌الله‌فرجه را به مسلمانان معرفی کرده بودند. (تجربی ۹۷)

• خداوند، پیش از انذار در آیه شریفه «الم ترالى الذین یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت» به مردم فرمان این آیه را می‌دهد. (انسانی ۹۶) • برای تحقق شرط حدیث «سلسله الذهب» باید به پیام این آیه عمل نمود. (انسانی ۹۴) • رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم آمده بود تا «روابط اجتماعی مردم، بر مبنای دستورات خداوند تنظیم شود و غیر خدا اطاعت نگردهد». (انسانی ۹۴)

• بیانگر اینکه «مسلمانان در برنامه فردی و اجتماعی، خودسرانه عمل نمی‌کنند». (تجربی ۹۳) • اطاعت از رسول گرامی خداوند و اطاعت از جانشینان آن حضرت، لازمه توحید است، زیرا حکم و فرمان الهی از طریق آنان به ما می‌رسد و بدون اطاعت از آنان، اطاعت از خداوند ممکن نیست. (زبان ۹۱) • اگر گفته شود با توجه به توسعه جوامع و تنوع یافتن مسائل و موضوعات زندگی در بستر زمان، راه حل دین اسلام برای تداوم رسالت و اجرای احکام الهی در همه زمان‌ها چیست مفهوم این آیه پاسخ به سؤال است. (خارج ۹۱)

موضوع: آیه ولایت

مائده (۵۵)

سرپرست و ولی شما، تنها خداست و پیامبر او و آن‌ها که ایمان آورده‌اند؛ همان‌ها که نماز را برپا می‌دارند، و در حال رکوع، زکات می‌دهند.

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا
الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ

کلیدواژه: ولی: سرپرست / **یُقِيمُونَ:** برپا می‌دارند / **يُؤْتُونَ:** می‌پردازند / **راکِعُونَ:** در حال رکوع

پیام‌ها: ۱ پیامبر ﷺ در عمل به فرمان خداوند در این آیه، امام علی علیه السلام را به عنوان جانشین خود اعلام نمودند. **۲** آیه مربوط به ظهر روزی است که امام علی علیه السلام در حالت رکوع نماز، انگشتر خود را به فقیری بخشیدند و پیامبر ﷺ، مصداق مقام امامت را به مردم معرفی نمودند. (تعیین ملاک توسط خداوند و معرفی مصداق توسط پیامبر ﷺ) **۳** منظور از پرداخت زکات در آیه، زکات و انفاق مستحب است نه واجب. **۴** با توجه به کلمه «انما: فقط» ولایت فقط از آن خداوند است، پس ولایت امام علی علیه السلام در طول (در ادامه و زیرمجموعه) ولایت رسول ﷺ و ولایت پیامبر ﷺ نیز در طول ولایت خداست.

پی ارتباطات: • توحید در ولایت (سال دوازدهم درس ۲) • توحید در عبادت (عملی) (یُقِيمُونَ الصَّلَاةَ - يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ) (سال دوازدهم درس ۳) • بیانگر روابط طولی (زیر مجموعه‌ای) میان ولایت امام علی علیه السلام و پیامبر ﷺ و خداوند (سال دوازدهم درس ۵)

شواهد: • از این آیه شریفه می‌توان برای تعیین واسطه میان خدا و بندگان با توجه به آیه شریفه «مَالَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا» استناد جست (ریاضی ۱۴۰۰) • عبارت «وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ» مرتبط با اعلام ولایت حضرت علی علیه السلام از جانب رسول خدا ﷺ تا امکان مخفی کردن آن توسط مردم نباشد. (زبان ۹۹) • این آیه هنگامی که امیرالمؤمنین علیه السلام در حال رکوع بود، نازل شد و پیام آن، معرفی جانشین پیامبر ﷺ است. (خارج ۹۸) • پیامبر ﷺ در حالی که با شتاب به سوی مسجد می‌آمد، برای آگاهی مردم این آیه را می‌خواند. (تجربی ۹۶) • مصداق آیه، امام علی علیه السلام بود تا مردم به چشم خود ببینند و از زبان پیامبر ﷺ بشنوند و امکان کتمان آن از بین برود و عدم توقف رهبری الهی را اثبات کند. (تجربی ۹۶، هنر ۹۵ و زبان ۹۰) • منحصر کردن ولایت خدا و رسول و اوصیای برحق ایشان (خارج ۹۲) • نزول این آیه بر پیامبر گرامی اسلام ﷺ، رفتن با شتاب ایشان به مسجد را به دنبال داشت. (ریاضی ۸۶)

موضوع: آیه ابلاغ ولایت امام علی علیه السلام

مائده (۶۷)

<p>ای پیامبر آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شد را ابلاغ کن و اگر این کار را نکنی رسالت خداوند را ابلاغ نکرده‌ای و خداوند تو را از (گزند) مردم در امان می‌دارد همانا او گروه کافران را هدایت نمی‌کند.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ</p>
--	--

پایه یازدهم

م کلیدواژه: بَلِّغْ: برسان، اعلام کن / يَعْصِمُكَ: تو را نگه می‌دارد

- پیام‌ها:** ۱ نزول آیه خطاب به پیامبر صلی الله علیه و آله و به منزله مقدمه و علت رخ دادن واقعه غدیر است. ۲ بیان حدیث غدیر، مؤخر و پس از نزول آیه است. ۳ لزوم انجام فرمان خداوند مبنی بر تعیین و معرفی امام علی علیه السلام به عنوان جانشین، در آخرین حج پیامبر صلی الله علیه و آله ۴ اهمیت معرفی امام علی علیه السلام به عنوان جانشین پیامبر به اندازه اهمیت کل رسالت بیست‌وسه ساله پیامبر است. (وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ) ۵ ابلاغ و اعلام جانشینی امام علی علیه السلام دارای خطراتی است که خداوند، ضمانت سلامت و امنیت را به پیامبر صلی الله علیه و آله می‌دهد. (وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ) ۶ تعیین جانشین برای پیامبر صلی الله علیه و آله توسط خداوند صورت گرفته است نه هیچ کس دیگر. (بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ) ۷ عبارت «فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ» به منزله تهدید پیامبر صلی الله علیه و آله نیز محسوب می‌شود.
- حی ارتباطات:** عبارت «بَلِّغْ...» بیانگر مسئولیت ابلاغ وحی توسط پیامبر صلی الله علیه و آله است. (سال یازدهم درس ۵) • حدیث غدیر (مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ) (سال یازدهم درس ۷) • بیانگر توحید در ربوبیت «مِنْ رَبِّكَ، وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ، لَا يَهْدِي» (سال دوازدهم درس ۲)

علت و معلول: عبارت «إِنْ لَمْ تَفْعَلْ» علت و «فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ» معلول است. **شواهد:** توانایی پیامبر اکرم ﷺ در عمل به دستور «بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ» در سایه و ویژگی مطرح شده در آیه «لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسًا» به دست آمده است (خارج ۱۴۰۰). خداوند به پیامبرش وعده می‌دهد که او را از خطر آسیب مردمان حفظ کند. (هنر ۹۸). این آیه شریفه در هجدهم ماه ذی‌حجه در «حجّة الوداع» بر پیامبر اکرم ﷺ نازل شد و بعد از آن، ایشان فرمودند: «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» (زبان ۹۸). عبارت «وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ» وجود مخاطرات در مسیر تبلیغ دین را اعلام می‌دارد. (تجربی ۹۵). این آیه در «غدیر خم» بر پیامبر گرامی اسلام ﷺ نازل شد. (زبان ۹۴). اهمیت این فرمان در جمله «مَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ» است و خداوند به پیامبر ﷺ وعده می‌دهد که او را از سرکشی‌های قوم کافرین حفظ خواهد کرد. (خارج ۹۴). با توجه به این آیه عبارت «ابلاغ ولایت امیرمؤمنان، علی علیه السلام، خالی از هر دغدغه دل‌آزار است» نادرست است. (ریاضی ۹۳). جمله «مَنْ أَوْلَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ» مقدمه طرح «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» بود که موجب تحقق پیام این آیه شد. (تجربی ۹۰ و ۸۷). این آیه قبل از وقوع حدیث غدیر بر پیامبر ﷺ نازل شد. (انسانی ۸۸ و تجربی ۸۶).

موضوع: آیه تطهیر

احزاب (۳۳)

همانا خدا اراده کرده که دور گرداند پلیدی و ناپاکی (گناه و آلودگی اخلاقی) را از شما اهل بیت و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.	إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا
--	---

کلیدواژه: لِيُذْهِبَ: تا از بین ببرد / الرِّجْسَ: ناپاکی و آلودگی

پیام‌ها: ۱ آیه تطهیر بیانگر عصمت ائمه علیهم‌السلام و شایستگی ایشان برای امامت پس از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است. **۲** آیه، خطاب به «اهل بیت» است و منظور از اهل بیت به معنای خاص در این آیه، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، حضرت علی علیه‌السلام، حضرت زهرا علیها‌السلام، امام حسن علیه‌السلام و امام حسین علیه‌السلام می‌باشند. **۳** نزول آیه در منزل امّ سلمه همسر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم **۴** عصمت اهل بیت در این آیه علت اصلی برای وجوب اطاعت از ایشان است.

ارتباطات: • مرتبط با حدیث ثقلین است؛ چراکه در آن جا هم «اهل بیت» هم‌وزن قرآن کریم معرفی شده‌اند. (کتاب الله و عترتی اهل بیته...) (سال یازدهم درس ۷) • توحید در ربوبیت (انما یرید الله...) (سال دوازدهم درس ۲)

شواهد: • بیان جزئیات احکام الهی بر عهده پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و امامان معصوم علیهم‌السلام است. (انسانی ۱۴۰۰) • آیه تطهیر (انسانی ۹۹) • مرتبط با خانه امّ سلمه همسر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم (خارج انسانی ۹۹ و زبان ۹۴) • هدف پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از حضور مکرر و مرور روزانه از منزل حضرت زهرا علیها‌السلام بیان عصمت اهل بیت علیهم‌السلام بود و برای تبیین آن این آیه شریفه را تلاوت می‌کردند. (تجربی ۹۸) • استجابت این دعای پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به پیشگاه حق تعالی که عرض کرد: «خداوندا، اینان اهل بیت من‌اند، آنان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن» با نزول آیه تطهیر رقم خورد و این مسئله، نشانگر عصمت پیامبر است. (زبان ۹۸ - نظام قدیم) • وجوب پیروی از کلام و رفتار حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام از آیه «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت...» قابل دریافت است. (هنر ۹۷) • دعای پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در حق همسر و فرزندان امیرالمؤمنین علیه‌السلام که فرمود: «انان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن» با نزول آیه تطهیر به اجابت رسید و ایشان این گونه مردم را از این مسئله مهم مطلع ساختند که «اهل خانه حضرت فاطمه علیها‌السلام را اهل بیت صدا می‌زدند» (خارج ۹۷ و ریاضی) • اعلام عصمت حضرت علی علیه‌السلام، حضرت فاطمه علیها‌السلام، امام حسن علیه‌السلام، امام حسین علیه‌السلام (ریاضی ۸۷) • سخن و عمل اهل بیت، معیار و ملاک است و اگر درباره احکام یا معارف، نظری ارائه کردند آن نظر برای ما رجحیت دارد. (ریاضی ۸۷) • اهل بیت به معنای خاص یعنی اهل بیت مطهر و معصوم، فقط پنج تن از خانواده پیامبرند و شامل افراد دیگر خانواده نمی‌شود. (ریاضی ۸۷) • حضرت فاطمه علیها‌السلام جزء اهل بیت است؛ اگرچه عهده‌دار امامت نبوده، اما دارای علم و عصمت کامل است. (انسانی ۸۷)

روایات

📄 **موضوع:** آموزش جزئیات حکم توسط پیامبر ﷺ

پیامبر ﷺ

این گونه که من نماز می خوانم، شما هم بخوانید.

🗨️ **پیام‌ها:** ۱ این سخن ایشان پس از پرسش یاران از چگونه خواندن نماز بیان شد. ۲ پیامبر ﷺ معلم حقیقی مردم بود که همه جوانب یک مسئله را با گفتار و عمل برایشان آموزش می داد.

🔗 **ارتباطات:** • مرجعیت دینی یکی از مسئولیت‌های پیامبر ﷺ (سال یازدهم درس ۵) • وجوب نماز در اسلام (سال دهم درس ۱۲) • پیامبر ﷺ الگوی مردم در عبادات (سال دهم درس ۹ و سال یازدهم درس ۶)

📄 **موضوع:** اعلام وفاداری حضرت علی ع و انتصاب ایشان به جانشینی

پیامبر ﷺ

امام علی ع و پیامبر ﷺ

(خطاب به پیامبر ﷺ و در پاسخ به فراخوانی خویشان به دین اسلام)

من، یار و یاور تو خواهم بود ای رسول خدا.

سپس پیامبر ﷺ فرمودند: همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.

🗨️ **پیام‌ها:** ۱ این سخنان در مهمانی چهل نفره پیامبر ﷺ برای بزرگان بنی‌هاشم ایراد شد. ۲ پیامبر ﷺ سه بار درخواست یاری کردند و در هر سه بار تنها امام علی ع پاسخ مثبت داد. ۳ پیامبر ﷺ این سخنان و بیعت امام علی ع را پذیرفتند. ۴ انتصاب حضرت علی ع به مقام اخوت (برادری)، وصایت (وصی بودن) و خلافت (جانشینی) پیامبر ﷺ

درس هفتم ■ امامت، تداوم رسالت مهروماه

۵ معرفی امام علی علیه السلام به جانشینی در این مراسم که حدود بیست سال با رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله فاصله داشت و اسلام هنوز پیشرفتی نکرده بود بیانگر هدفدار بودن رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله و دین خدا برای همهٔ زمان‌ها و شناساندن منافقین و انسان‌های دورو در میان مسلمانان است.

پی ارتباطات: • این سخنان پس از نزول آیهٔ «وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» روی داد. (سال یازدهم درس ۷) • این عمل پیامبر صلی الله علیه و آله مصداقی برای آیهٔ شریفهٔ «قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بَوَاحِدَةً أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَى وَفُرَادَى» است که بیانگر ضرورت اقدام گروهی و همراه کردن دیگران با خود است. (سال دوازدهم درس ۴)

موضوع: حدیث جابر و معرفی «اولی الامر» توسط پیامبر صلی الله علیه و آله

پیامبر صلی الله علیه و آله

ای جابر، آنان جانشینان من و امامان بعد از من اند. نخستین آنان، علی بن ابی طالب است و سپس به ترتیب، حسن بن علی، حسین بن علی، علی بن الحسین، محمد بن علی؛ و تو در هنگام پیری او را خواهی دید و هر وقت او را دیدی، سلام مرا به او برسان. پس از محمد بن علی به ترتیب، جعفر بن محمد، موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی، علی بن محمد، حسن بن علی و پس از ایشان فرزندش می‌باشد که هم‌نام و هم‌کنیهٔ من است. اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آن جا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیدهٔ به او باقی می‌مانند.

پیام‌ها: ۱ بیان حدیث توسط پیامبر صلی الله علیه و آله پس از نزول آیهٔ ۵۹ سورهٔ نساء و پرسش جابر بن عبدالله انصاری از پیامبر صلی الله علیه و آله رخ داد. **۲** پیامبر صلی الله علیه و آله، نام دوازده امام را در این حدیث به ترتیب بیان نمودند که ایشان در حقیقت مصداق «اولی الامر» در آیهٔ ۵۹ سورهٔ نساء هستند. **۳** نام دو امام، حسن، نام چهار امام علی و نام دو امام محمد است. **۴** عمر طولانی جابر بن عبدالله انصاری که از زمان پیامبر صلی الله علیه و آله تا زمان امام باقر علیه السلام (نوهٔ نوهٔ پیامبر صلی الله علیه و آله) زندگی نمود. **۵** پیامبر صلی الله علیه و آله از جابر خواست که سلام ایشان را به امام باقر علیه السلام برساند. **۶** امام زمان علیه السلام، هم‌نام و هم‌کنیهٔ پیامبر صلی الله علیه و آله است. **۷** بهره‌مندی از ایمان راسخ عامل بقا بر عقیدهٔ موعود در آخرالزمان

🔗 ارتباطات: • خبر دادن از غیبت امام عصر علیه السلام بیش از ۲۵۰ سال پیش از وقوع غیبت توسط پیامبر صلی الله علیه و آله بیانگر ولایت معنوی پیامبر صلی الله علیه و آله است. (سال یازدهم درس ۵) • مرتبط با آیه «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم...» (سال یازدهم درس ۷)

🔍 شواهد: • شرط باقی ماندن بر عقیده به موعود، «ایمان راسخ» است و پدر بزرگوار منجی بشریت، فرزند امام علی بن محمد علیه السلام است. (تجربی ۱۴۰۰)

• مطابق این حدیث، پایبندی بر عقیده امام زمان علیه السلام مستلزم «ایمان و اعتقاد راسخ» است و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به خصوصیت «غیبت طولانی و پنهان شدن از نظر مردم» برای حضرت مهدی علیه السلام اشاره کرده است. (انسانی ۹۷ و خارج ۹۳)

• پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در تبیین آیه «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم» این حدیث را بیان کردند. (تجربی ۹۷)

⚙️ تکنیک: نام دوازده امام بزرگوار را کامل حفظ کنید؛ هم برای کنکور این دنیا و هم جهان برزخ و قیامت.

📄 موضوع: حدیث منزلت و تبیین جایگاه امام علی علیه السلام

رسول اکرم صلی الله علیه و آله

تو برای من	أَنْتَ مِنِّي
به منزله هارون برای موسی هستی؛	بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى
جز اینکه بعد از من پیامبری نیست.	إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي

🗨️ پیامها: ۱ بخش اول حدیث، بیانگر جانشینی حضرت علی علیه السلام و بخش دوم بیانگر ختم نبوت و پایان پیامبری پس از رحلت حضرت محمد صلی الله علیه و آله ۲ تشبیه پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت موسی علیه السلام و امام علی علیه السلام به هارون برادر موسی علیه السلام

🔗 ارتباطات: مرتبط با مصراع‌های «بر او ختم آمده پایان این راه...»

(سال یازدهم درس ۳)

شواهد: بیانگر مبارزه حضرت موسی علیه السلام با فرعون (خارج انسانی ۹۹) • تفاوت منزلت هارون علیه السلام برای موسی علیه السلام و امام علی علیه السلام برای پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم به دلیل خاتمیت است نه عصمت (خارج ۹۵) • درخواست حضرت موسی علیه السلام از خداوند که هارون را مشاور، پشتیبان و شریک او در امر هدایت مردم قرار دهد. (زبان ۹۳) • این حدیث در شأن حضرت علی علیه السلام است و منزلت هارون نزد موسی علیه السلام، مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت است. (انسانی ۸۹) • وقتی خداوند حضرت موسی علیه السلام را مأمور مبارزه با فرعون کرد آن حضرت از خداوند خواست برادرش هارون را پشتیبان و شریک در امر هدایت قرار دهد. (انسانی ۸۶)

موضوع: حدیث ثقلین

رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم

من در میان شما دو چیز گران بها می گذارم:
کتاب خدا و عترتم اهل بیتم را،
تا وقتی که به این دو تمسک جویند
هرگز گمراه نمی شوید
و این دو هیچ گاه از هم جدا نمی شوند
تا کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ
كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي
مَا إِن تَمَسَّكْتُم بِهِمَا
لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا
وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا
حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ

پیامها: ۱ این حدیث بیانگر عصمت امام علی علیه السلام و فرزندان ایشان (اهل بیت) است، پس در نتیجه اطاعت از ایشان واجب می گردد. ۲ تلازم و همراهی پیروی از قرآن و اهل بیت علیهم السلام به صورت جاودانه (لَنْ يَفْتَرِقَا) ۳ تمسک و پیروی از اهل بیت علیهم السلام و قرآن سبب دوری ابدی و همیشگی از گمراهی می شود. (لَنْ يَفْتَرِقَا) ۴ پیوند و همبستگی ابدی قرآن و عترت علیهم السلام (لَنْ يَفْتَرِقَا)

🔗 ارتباطات: • هم مفهوم با حدیث «عَلَىٰ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ»؛ چراکه در هر دو، قرآن در کنار امام معنا پیدا می کند. (سال یازدهم درس ۸) • حادثه انحراف جامعه اسلامی در جنگ صفین ناشی از بی توجهی به مفهوم این حدیث بوده است. (سال دوازدهم درس ۴)

🔗 علت و معلول: «إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا» علت و «لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا» معلول است.

🔍 شواهد: • شرط رهایی از گمراهی در روایت نبوی، تمسک به دو یادگار پیامبر اکرم ﷺ است و از این روایت دریافت می شود وجود معصوم در کنار معجزه جاوید همیشگی است. (ریاضی ۱۴۰۰) • هم مفهوم با حدیث «عَلَىٰ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ» که عبارت «إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا» راه رهایی از گمراهی را نشان می دهد. (زبان ۹۸ و تجربی ۹۹) • عبارت «إِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّىٰ يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضِ» بیانگر رابطه اهل بیت رسول خدا ﷺ با قرآن کریم است. (انسانی ۹۸ - نظام قدیم) • پیامبر گرامی ﷺ این حدیث را در روزهای آخر عمر خود، مکرر می فرمودند. (زبان ۹۴) • مسدود بودن همیشگی راه ضلالت طبق فرهنگ فطرت پسند اسلام (ریاضی ۹۳) • جاودانگی قرآن، حکم به جاودانگی نگهبانان الهی در کنار آن می نماید تا لازم و ملزوم بودن وحی و حافظان واقعی آن از دستبرد راهزنان اندیشه به اثبات برسد. (زبان ۹۱) • پیامبر گرامی اسلام ﷺ هدایت همیشگی امت اسلامی را در گرو تمسک همیشگی به ثقلین اعلام فرمود که همچون قرآن و پیامبر ﷺ لازم و ملزوم یکدیگرند و قرآن همیشگی، ایجاب می کند عصمت همیشگی را. (خارج ۹۰)

⚙️ تکنیک: واژه «لَنْ» برای فعل مستقبل منفی و نفی کاری برای همیشه به کار می رود که در این حدیث دو بار آمده است. «لَنْ تَضِلُّوا» هرگز گمراه نخواهید شد» و «لَنْ يَفْتَرِقَا» هرگز جدا نمی شوند»

موضوع: دعای پیامبر ﷺ در حق اهل بیت

پیامبر ﷺ

خدایا! اینان اهل بیت من‌اند، آنان را از پلیدی و ناپاکی حفظ کن.

پیام‌ها: ۱ این دعا زمانی صورت گرفت که حضرت زهرا علیها السلام، امام علی علیه السلام، امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام به حضور پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رسیدند و در کنار ایشان قرار گرفتند. **۲** ظرف تحقق (مکان وقوع) این دعا، منزل همسر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم یعنی ام سلمه بود. **۳** مراد از اهل بیت در این دعا، وجود مبارک چهار معصوم حاضر است و به‌طور خاص شامل سایر امامان بزرگوار نمی‌شود. **۴** مقدمه نزول آیه تطهیر **۵** پاک شدن از هر پلیدی به معنای برخورداری از عصمت به‌طور کامل است.

ارتباطات: مقدمه نزول آیه تطهیر «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» (سال یازدهم درس ۷)

موضوع: حدیث غدیر

پیامبر ﷺ

چه کسی به مردم سزاوارتر است
از خودشان...

هر کس که من ولی و سرپرست اویم،
علی نیز ولی و سرپرست اوست.

مَنْ أَوْلَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ
مِنْ أَنْفُسِهِمْ...
مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ
فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ

پیام‌ها: ۱ مطابق این حدیث شریف، خداوند حضرت علی علیه السلام را به جانشینی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم منصوب نمودند و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم این امر را اعلام کردند.

۲ امام، ادامه‌دهنده راه و پیامبر ﷺ ولی مؤمنان **۳** بیان این حدیث پس از نزول آیه تبلیغ (مؤخر از آیه تبلیغ) **۴** اقرار مردم به ولایت ایشان، مقدمه و زمینه‌ساز ولایت علی عَلَيْهِ السَّلَام

هی ارتباطات: • مرتبط با آیه «یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ...»، آیه تبلیغ است؛ چون پس از نزول این آیه بیان شده است. «أُولَى، مَوْلَا» که بیانگر ولایت امام است می‌تواند مرتبط با آیه «إِنَّمَا وَلِيَّكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا...» نیز باشد. (سال یازدهم درس ۷) • ولایت پیامبر ﷺ و امام علی عَلَيْهِ السَّلَام در طول ولایت خداوند است. (سال دوازدهم درس ۲)

شواهد: • بیانگر فریضه حج در سال دهم هجرت (خارج انسانی ۹۹) • آیه شریفه «یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ» پیش از این فرمایش پیامبر ﷺ بر ایشان نازل شد. (زبان ۹۸) • پیامبر ﷺ برای آماده کردن مردم از ایشان سؤال مهم «مَنْ أُولَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ» را پرسید. (خارج انسانی ۹۸ - نظام قدیم) • جمله «مَنْ كُنْتَ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» پس از برگزاری «حجة الوداع» بیان شده است. (خارج ۹۵) • کلمه «مولى» در حدیث غدیر به معنای سرپرست است نه دوست، زیرا مستمسک پیامبر گرامی اسلام ﷺ در کاربرد این کلمه، جمله «مَنْ أُولَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ» بوده است. (هنر ۹۳) • این عبارت در مستند روایی غدیر مورد تمسک نبی گرامی اسلام ﷺ قرار گرفت که جمله «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» سه بار تکرار شد. (زبان ۹۳) • جمله «مَنْ أُولَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ» مقدمه طرح این حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ...» بود تا پیام آیه شریفه «یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ» محقق شود. (ریاضی ۹۰) • آیه تبلیغ قبل از این حدیث نازل شده است. (تجربی ۸۸، انسانی ۸۸ و تجربی ۸۷) • بیانگر اهمیت مسئله غدیر (هنر ۸۸)